

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**«Актуальні проблеми діяльності складових
сектору безпеки і оборони України
(до 10-ої річниці створення
Національної гвардії України)»**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*24 жовтня 2024 року
м. Харків*

Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України) : тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 жовтня 2024 року). Харків: Вид-во НАНГУ, 2024. 784 с.

Видання містить тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України)», яка відбулась 24 жовтня 2024 року. Організатор конференції – Науково-дослідний центр службово-бойової діяльності Національної гвардії України.

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – доктор військових наук, професор, начальник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України, полковник. **Бацамут В.М.**

Відповідальний секретар оргкомітету – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії службово-бойового застосування Національної гвардії України, підполковник **Побережний А.А.**

Члени оргкомітету:

Кайдалов Р.О., д.т.н., професор, заступник начальника Національної академії Національної гвардії України з наукової роботи, полковник;

Суконько С.М., доктор філософії, заступник начальника науково-дослідного центру – начальник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ, полковник;

Подригало М.А., д.т.н., професор, головний науковий співробітник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Байда М.С., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, підполковник;

Манжура С.А., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії будівництва та оперативного застосування НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, полковник;

Морквін Д.А., доктор філософії, начальник науково-дослідної лабораторії правового забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, підполковник;

Баулін Д.С., к.т.н., с.н.с., провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії службово-бойового застосування НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Горєлишев С.А., к.т.н., доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Павлов Д.В., к.військ.н., с.н.с., старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії забезпечення службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ;

Брюхно О.Г., науковий співробітник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності НГУ науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ, лейтенант.

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-дослідний центр службово-бойової діяльності Національної гвардії України.

Електронна адреса:

секція №1 – fix086@ukr.net;

секція №2 – lab2ndcnangu@ukr.net;

секція №3 – briukhnoolena@gmail.com.

Тези доповідей опубліковано в авторській редакції, мовою оригіналу. Відповідальність за зміст, достовірність інформації, фактичні помилки, точність викладених фактів та можливість використання для відкритого опублікування несуть автори.

Крім того, важливо створити відкритий діалог, організувавши регулярні зустрічі або дискусійні платформи, де військовослужбовці можуть безкоштовно обговорювати свої переживання та отримувати підтримку, що сприятиме формуванню довіри і зменшенню стигматизації.

Таким чином, запровадження цих заходів допоможе змінити культуру військової служби, зменшити стигматизацію психічного здоров'я та підвищити готовність військовослужбовців звертатися за допомогою, що, своєю чергою, позитивно вплине на їхнє психологічне благополуччя та загальну ефективність у виконанні службових обов'язків.

УДК 159.944:614.84:355.415

Платонов В.М., доктор філософії (PhD) зі спеціальності Психологія, науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДСНС УКРАЇНИ. ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ

Проблема психологічного супроводу діяльності фахівців ДСНС завжди буде актуальною. Сучасні виклики війни, швидка трансформація суспільства, значне інформаційне навантаження мають свої негативні наслідки на суспільство в цілому. Окрім змін у громадській думці та соціальних настроях, що впливають на особистість, значним травматичним фактором є також відсутність безпекових умов. Рятувальники ДСНС України та співробітники МВС все частіше стають ціллю для ворога. Різке зростання кількості надзвичайних ситуацій, які є наслідками збройної агресії, а також тих, що викликані змінами кліматичних умов, створюють нові виклики та труднощі у виконанні рятувальниками своїх обов'язків.

Вказані вище чинники лише підтверджують той факт, що кількість завдань, які виконують рятувальники ДСНС, є надвисокою. У свою чергу, це провокує негативні психічні стани, такі як апатія, депресія, прояви агресії, професійне вигорання, яке виражається у відсутності мотивації, зневажливому ставленні до себе, нехтуванні правилами безпеки. Виникнення таких станів відбувається на тлі постійного стресу, відсутності відчуття безпеки, втоми та перевтоми, перебування в умовах високих температур, носіння додаткових елементів бронезахисту, які збільшують вагу спорядження рятувальника. З огляду особливостей діяльності рятувальників, що виникли під час воєнного стану та продовжують змінюватися в негативний бік, постає питання відновлення їх особистісних психологічних ресурсів.

З початку війни психологи ДСНС проводять систематичні заходи з підтримки оптимального психологічного стану, відновлення особистісних ресурсів та роботи з травматичним досвідом рятувальників. Маючи на меті профілактику, зменшення та запобігання проявів симптомів депресивних,

тривожних розладів та симптоматики посттравматичного стресового розладу. Завдяки правильно підібраним методам і підходам, психологи можуть ефективно працювати над профілактикою і подоланням наявних проблем.

На сьогодні психологічні заходи у вигляді тренінгів мають найбільшу ефективність та дозволяють провести психологічну роботу одразу з групою особового складу. Їх застосування дає можливість одночасно охопити певну кількість рятувальників, що не лише економить час, а й забезпечує взаємодію та підтримку кожного в колективі. У груповому форматі учасники розподіляються за певними критеріями, що сприяє усвідомленню власних переживань і травмуючих ситуацій. Це є важливою складовою для професій, пов'язаних із високим рівнем стресу та ризику, де психологічна підтримка від колег може відігравати ключову роль у відновленні сил та емоційного стану.

Тренінгові заняття дозволяють підібрати програму та методи до конкретних психологічних потреб і особистих запитів, з якими стикаються рятувальники. Тому доцільним є застосування технік психоедукації, методів релаксації, вправ спрямованих на контроль емоційних станів у кризових ситуаціях, що допомагає зміцнити стійкість до них, та можливість швидко відновлюватися.

Груповий формат роботи дозволяє психологам створювати простір для опрацювання загальних проблем та потреб, які пов'язані з професійною діяльністю. Варто зазначити, тренінги дають можливість швидко впровадити нові методи в психологічній роботі, що важливо в умовах постійно змінюваних ситуацій, з якими стикаються працівники ДСНС.

Іншим проблемним питанням психологічного супроводу є підбір різних методів для роботи з особовим складом ДСНС. Доречно брати до уваги не лише індивідуальні запити, але й індивідуально-психологічні особливості кожного учасника, у зв'язку з цим доцільно використовувати різні інструменти психологічної роботи. З огляду на це постає проблема з підбором робочого інструментарію психолога.

Крім того, необхідно зважати на те, що деякі методи можуть мати короткочасний або тривалий ефект, тому важливо поєднувати інструменти з різних підходів. Наприклад, техніки керування стресом можуть допомогти в короткостроковій перспективі, знижуючи рівень напруги на момент надання допомоги. Водночас більш структуровані терапевтичні сесії можуть бути необхідні для довгострокового відновлення та підтримки психологічного благополуччя.

Іншими проблемними питаннями психологічного супроводу діяльності рятувальників є:

1. Недостатня кількість психологів та брак ресурсів. Через великий обсяг роботи та зростаючу кількість травматизацій працівників, кількості фахівців-психологів не вистачає для забезпечення повноцінного психологічного супроводу працівників ДСНС. Додатково ускладнює ситуацію брак матеріальних ресурсів для проведення психологічних заходів.

Можливим рішенням є впровадження діяльності мобільних груп психологів, які надаватимуть психологічну допомогу особовому складу ДСНС.

2. Недостатня інтеграція психологічного супроводу в повсякденну діяльність. Попри нормативне закріплення заходів психологічного супроводу, в реальності цей процес не завжди інтегрований у роботу рятувальників. Часто психологічна допомога залишається недостатньою через брак часу у рятувальників та психологів.

Можливі рішення:

- Створення уніфікованих протоколів психологічного супроводу для всіх підрозділів ДСНС з урахуванням їх особливостей.
- Впровадження обов'язкового психологічного тестування та супервізій під час і після виконання службових обов'язків.
- Проведення навчальних програм з емоційної саморегуляції для всіх фахівців ДСНС.

3. Відсутність системи психологічної експертизи після травматичних подій. Фахівці ДСНС після фізичних травм проходять медичні огляди, однак психологічна травматизація часто не враховується при прийнятті рішення щодо повернення до роботи. Відсутність комплексної психологічної експертизи може призвести до рецидивів травматичних станів та зниження якості виконання професійних завдань.

Можливі рішення:

- Створення системи психологічної експертизи для оцінки психічного стану після травм різного характеру.
- Розробка індивідуальних програм психологічного відновлення та реабілітації для рятувальників, які зазнали травм або пережили важкі психоемоційні навантаження.

Таким чином, психологічний супровід фахівців ДСНС України потребує системного підходу та вдосконалення. Виклики сьогодення, що стали перед психологами ДСНС вимагають розробки нових підходів до надання допомоги рятувальникам, підвищення рівня професійної підтримки та впровадження нових методів для моніторингу психологічного стану особового складу. Важливо створити такі умови, за яких психологічна підтримка стане невід'ємною частиною служби, що дозволить не лише знизити рівень психологічного стресу, але й зміцнити загальний психологічний стан рятувальників у довгостроковій перспективі.

УДК [342.951:355](477)“364”

Попружна К.О., здобувачка вищої освіти 3 курсу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, **Яковенко Ю.В.** викладач СК№ 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Правове регулювання діяльності сектору безпеки і оборони є ключовим аспектом забезпечення національної безпеки та стабільності держави. В Україні, це питання набуває особливої актуальності в контексті сучасних

ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦЕРА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ . . .	643
Мацегора Я.В. , УСВІДОМЛЕНЕ СТАВЛЕННЯ ДО НЕБЕЗПЕКИ, ЯК ФАКТОР ПРОТИДІЇ ФОРМУВАННЯ ПТСР	646
Машир Д.В., Яковенко Ю.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	649
Медвідь М.М., Мартинюк А.В., Медвідь Ю.І., Криворучко В.О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З КОНВОЮВАННЯ, ЕКСТРАДИЦІЇ ТА ОХОРОНИ ПІДСУДНИХ	651
Melnyk S.M. PSYCHOLOGICAL HARDENING OF PERSONNEL DURING FIRE TRAINING	655
Момот М.А. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	656
Моторя А.В., Яндола К.О. ВІЙСЬКОВЕ ЛІДЕРСТВО ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	658
Морквін Д.А., Дундукова Л.В. ЩОДО САМОВІЛЬНОГО ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ ТА ДЕЗЕРТИРСТВА, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ПІД ЧАС ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	661
Павицька А.О., Худавердова А.О. ПСИХОТЕРАПІЯ, ПСИХОКОРЕКЦІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ	663
Пантелєєва Н.М., Хуторна М.Е., Гончаренко О.О., Юрченко М.Є., Пономаренко М.В. ЕКОЛОГІЯ ВІДНОСИН В СФЕРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	666
Паращук Л.Я. ОПИС СПОСОБІВ ВИЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ В ЕКСТРИМАЛЬНИХ УМОВАХ	668
Пасічник В.І., Савчук О.А. РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ЗСУ ТА НГУ РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВИПУСКНИКІВ ВВНЗ ДО РОБОТИ З ПІДЛЕГЛИМ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ	671
Пашковський В.В., Кізло Л.М., Жук О.В., Кисільов В.І. ДО ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВІЙСЬКОВОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	674
Перкатиї Р.М., Мазур І.М. АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА ЛІНІЇ БОЙОВИХ ДІЙ	677
Першина К.В. , АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БОЙОВОГО ІМУНІТЕТУ	680
Пономаренко Я.С. СТИГМА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ	682
Платонов В.М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО	

СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДСНС УКРАЇНИ. ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ	685
Попружна К.О., Яковенко Ю.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ.....	687
Резуненко Д.О., Костюк О.Є. ПСИХОТЕРАПІЯ, ПСИХОКОРЕКЦІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ	690
Резуненко Д.О., Костюк О.Є. АДАПТАЦІЙНІ РЕСУРСИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	693
Рибін І.Г., Бейкун А.Л. СТРУКТУРНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВСТВА СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	695
Романишин В.М., Пузирьов М.С. ДО ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ЦИВІЛЬНО - ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ	697
Семенюк В.І. , Василенко В.В., Гох І.М., ВПЛИВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ	700
Сіворакшина А.К., Кучер Л.Р., ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	702
Сідченко С.О., Белімов В.В., Ревін О.В., Залкін С.В. МЕТОДИКА ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ (ПСИХОЛОГІЧНОМУ) ВПЛИВУ НА ОСОБОВИЙ СКЛАД ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	704
Слурденко Д.О. ПРОБЛЕМАТИКА ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИСТЕМІ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ	708
Сніцаренко П.М., Саричев Ю.О., Зубков В.П., Піщанський Ю.А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ВОЄННІЙ СФЕРІ	709
Соловійов В.М. ОГЛЯД СВІТОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ВІЙСЬКОВОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	712
Соломицький О.І., Слюсаренко М.О. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПЕРСОНАЛУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	714
Сорокатиий М.І., Величко Л.Д., Білаш О.В., ВДОСКОНАЛЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	716
Сорокатиий М.І., Войтович М.І., Білаш О.В., ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	719
Сокульська Н.Б., Гузик Н.М., Кмін В.Ф. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ ЯК СПОСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ АНГЛОМОВНИХ АСПЕКТІВ У ВИКЛАДАННІ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	722
Стригун Д.І., Бейкун А.Л., ПРОБЛЕМНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ	

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

«Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України (до 10-ої річниці створення Національної гвардії України)»

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск *В.М. Бацамут*

Комп'ютерна верстка *А.А. Побережний*

Формат паперу 60x84/16. Ум. друк. арк. 32,50. Тираж 50 прим. Зам. №

Видавець і виготовлювач Національна академія Національної гвардії України
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4794 від 24.11.2014 р.
майдан Захисників України, 3, м. Харків, 61001